

Kapasitetstilpassing i pelagisk konsumindustri

Nils-Arne Ekerhovd

Stein Ivar Steinshamn

Samfunns- og næringslivsforskning AS

Hovedmålsetting

- Kartleggje korleis endringar i foredlings- og produksjonskapasiteten kan påverke lønnsemda i den pelagiske konsumindustrien
- Maksimere den samla økonomiske avkastninga av den totale verksemda, avgrensa av tilgjengelege kvoter for kvart fiskeslag og av produksjonskapasiteten i eksisterande anlegg

Delmål

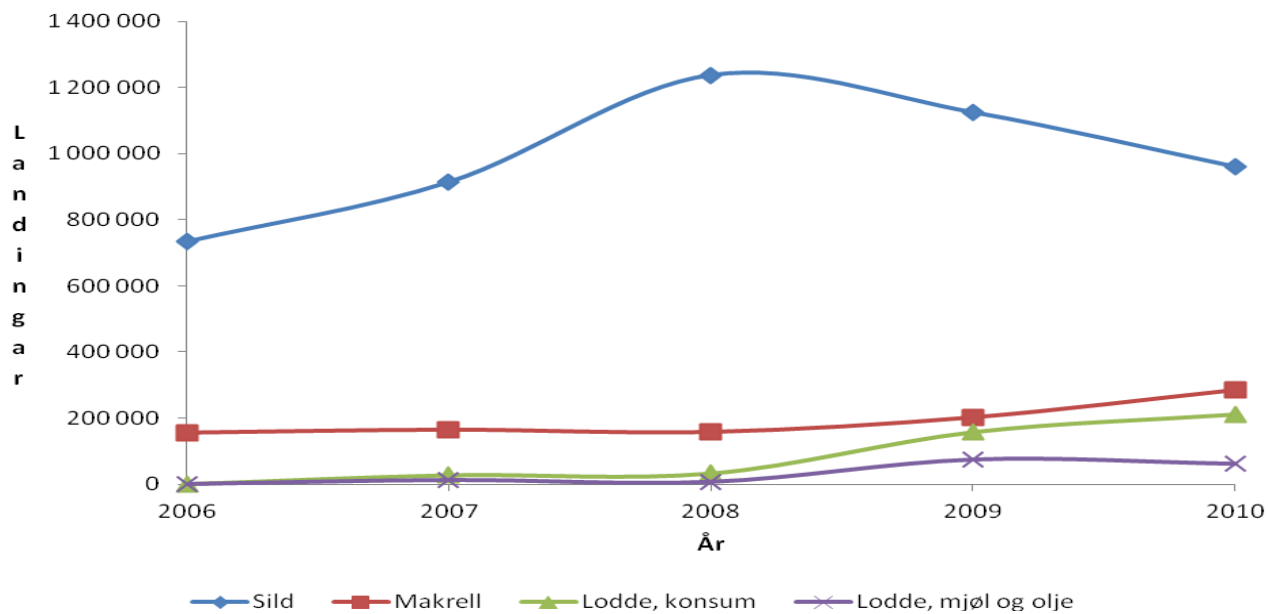
- Simulere dagens struktur, kapasitet og lønnsemd
- Kva reduksjon i kapasiteten har å seie for verdiskaping og sysselsetjing i bransjen?
- Gitt faste førstehandsprisar på fisk, kor effektiv må industrien vere for å oppnå eit gitt dekningsbidrag?

Delmål

- Analysere andre konkrete scenarioer som t.d. endringer i ressursgrunnlaget og kapasitet per anlegg
- Kva betyr sesongvariasjon i fangstane og årsvariasjon i kvotene for kapasitetstilpassinga?
- Kva har usikkerheit å seie for avgjerdene?

Avgrensing

- Vi ser på totalt tre fiskeslag: sild, makrell og lodde
- Råstofftilgangen er avgrensa av totalkvotene generelt og dei norske delane av desse kvotene spesielt
- Går ut frå at aktørane er rasjonelle og antar difor at den observerte produktsamansetjinga er den optimale

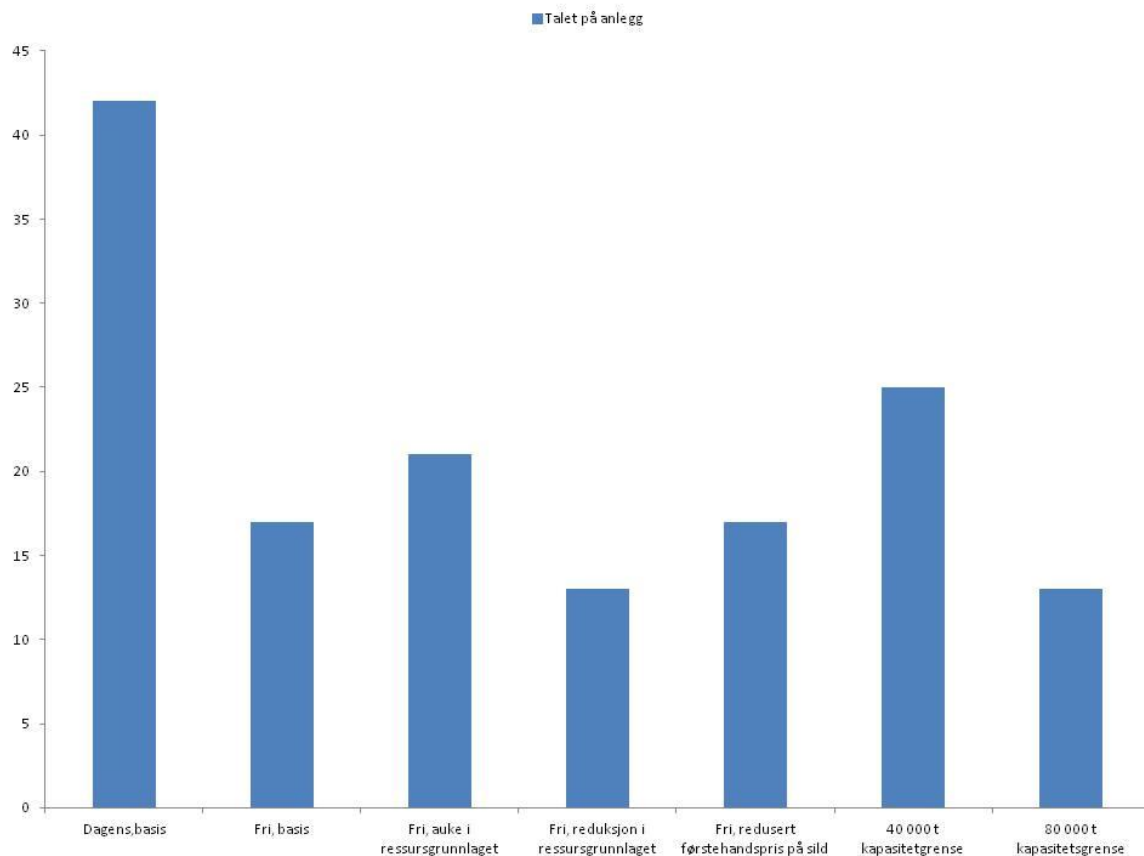

Figur 1: Fangst i tonn av pelagiske fiskeslag landa frå norske og utanlandske fartøy i Noreg.

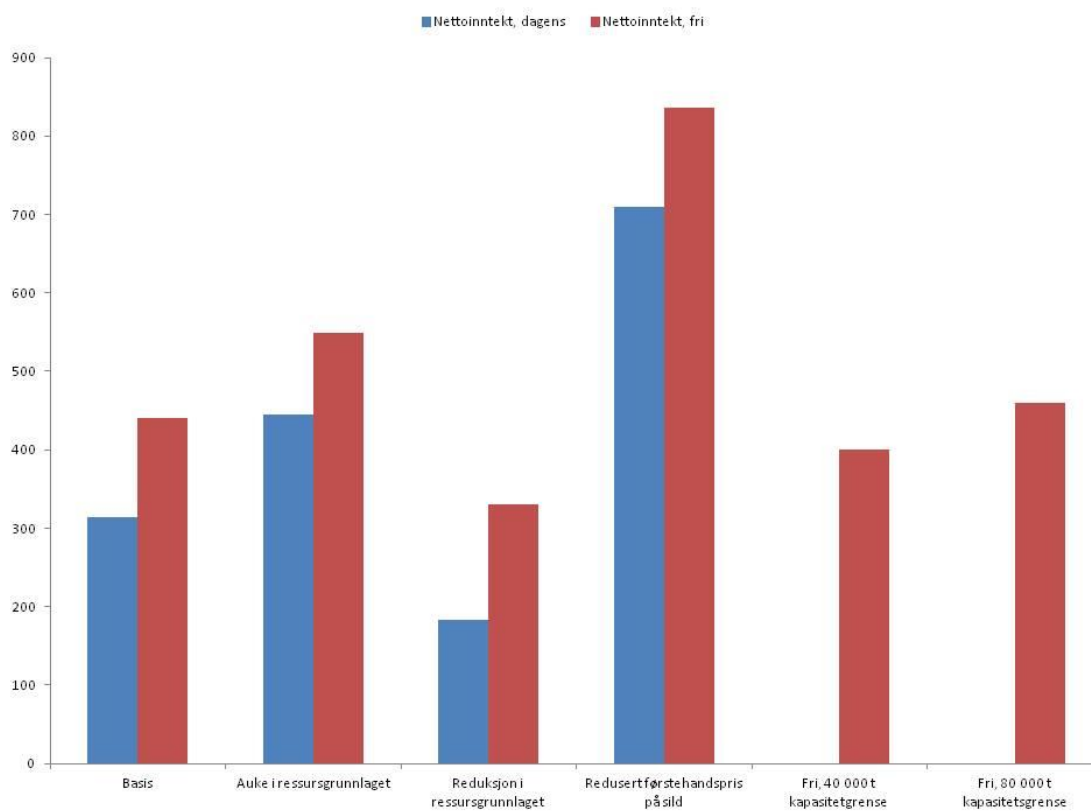
Ulike scenario

	Scenarioer					
Struktur	Basis	Ressursgrunnlag		Marginen på sildefilet	Kapasitet per anlegg	
		25 % auke	25 % reduksjon		40 000 tonn	80 000 tonn
Dagens	√	√	√	√	X	X
Fri	√	√	√	√	√	√

Optimalt antall anlegg under ulike scenario

Auke i lønsemd som følge av reduksjon i antall anlegg (mill. kr. pr. år)

Resultat

- Resultata viser at med dagens struktur er overkapasiteten innan pelagisk konsumindustri betydeleg
- Sjølv om ressurstilgangen skulle vere vesentleg større enn det som vi legg til grunn, ville ein kunne ta i mot mest alt råstoffet med monaleg færre anlegg enn dagens struktur og samstundes ha ei mykje høgare avkastning

Resultat

- Med fri kapasitetstilpassing fell talet på anlegg frå 42 til 25 dersom kapasitet per anlegg er 40 000 tonn per år, med ei avkasting som er 27 % høgare enn dagens
- Dersom ressurstilgangen vert redusert med 25 % er optimale talet til 13 anlegg

Resultat

- Avkastningsauken i det siste høve er på heile 80 % dersom ein tillet fri kapasitetstilpassing. Altså vert lønnsemnda av å redusere kapasiteten relativt viktigare jo mindre kvotene er
- På bakgrunn av dette kan vi konkludere med at sjølv med ein kapasitetsreduksjon, på til dømes 30-40 % av dagens, vil lønnsemnda i bransjen betre seg monaleg

Diskusjon

- Sysselsetting
 - Sysselsettinga vil verte drastisk redusert når vi reduserer talet på anlegg
 - Det kan ikkje vere noko enkeltnæring si oppgåve å halde oppe sysselsettinga
 - Den viktigaste føresetnaden for stabil sysselsetting er trygge arbeidsplassar
 - Trygge arbeidsplassar sikrast best gjennom god lønnsemd

Diskusjon

- Usikkerheit og optimal mottaks- og foredlingskapasitet
 - Jo større kapasitet ein har, dess lågare vil den gjennomsnittlege utnyttingsgraden av kapasiteten vere når råstofftilgangen varierar frå år til år
 - Det lønner seg ikkje å ha stor nok kapasitet til å kunne ta alle tenkelege kvoter uansett kor store dei er. Spesielt dersom veldig store kvoter er svært sjeldne

Diskusjon

- Avviklingsfond
 - I teorien kunne ein tenke seg eit avviklingsfond som, etter søknad, tildeler bedriftene eit visst beløp for å avvike permanent. Fondet måtte finansierast gjennom ei avgift
 - For å ha effekt må eit slikt fond vere midlertidig, t.d. 1 eller 2 år
 - Ei avgift på 1 % av eksportverdien ville gje 60 – 80 mill.kr. årleg. Som t.d. kunne gje 10 mill. kvar til 6 – 8 bedrifter i året
 - Vanskeleg å få konsensus for eit slikt forslag
 - Sjølv om ein vart samde, ville det støyte på juridiske hindringar i høve til nasjonal og internasjonal konkurranselovgeving